

گفت و گوی صبا با عوامل فیلم سینمایی «نارگیل ۲»

مخاطب فر دای سینمای ایران کی

فیلم سینمایی نارگیل ۲، فیلمی به نویسندگی حمزه صالحی، تهیه سمیه خاتونی / مریم عظیمی
کنندگی سید ابراهیم عامریان و کارگردانی سید داوود اطیابی است، که در سال ۱۳۹۸ تولید شد و از ۱۸ مرداد ۱۴۰۲ در سینماهای ایران به روی پرده رفت. داستان فیلم درباره‌ی سه عروسک طلسم شده است که با حاجت از آن‌ها مراقبت می‌کند و به دنبال معجون می‌گردد تا طلسم بدی را از آن‌ها بردارد. در این فیلم هنرمندانی چون: بیژن بنفشه‌خواه، سحر قریشی، غلامحسین لطفی، علیرضا استادی، امید روحانی، شقایق دهقان، نصرالله رادش و غلامرضا نیکخواه به ایفای نقش پرداخته‌اند. خبرنگار صبا با تهیه‌کننده، کارگردان و نویسنده این اثر گفت‌وگو داشته، که در ادامه می‌خوانید.

سید ابراهیم عامریان:

سینما، هنر دوران هاست.

سینمای کودک و نوجوان، مقوله‌ای است که برای پرداخت نیاز به انگیزه‌های درونی و دغدغه‌های بیرونی دارد، با این وصف نزدیک شدن شما به این حوزه در سینما، از چه منظری اتفاق افتاد؟

سینما، هنر دوران هاست و نمی‌توان برای آن یک مابه‌ازای زمانی در نظر گرفت که تنها جوابگوی مختصات امروز باشد، سینما هنر فر دست و مخاطب سینمای فردای ما همین کودکان و نوجوانان هستند. من به عنوان تهیه‌کننده اگر دغدغه تغذیه کردن مخاطب کودک را نداشته باشم، سینمای آینده و پیش‌رو در حوزه مخاطب به خطر خواهد افتاد. به همین صورت بچه‌ها باید از همین دوران سینما رفتن را و تماشای فیلم روی پرده سینما را البته با فیلم‌های با کیفیت یاد بگیرند، نهادینه کردن این فرهنگ و عادت در آینده موجب می‌شود تعداد سینما روهای ما بیشتر باشد.

برای این منظور اثر باید دارای چه فاکتورهای باشد؟

سرگرم‌کنندگی و در عین حال آموزنده بودن از فاکتورهای اصلی سینمای کودک و نوجوان است. ساخت فیلم برای رده سنی بزرگسال بسیار راحت‌تر است، اما به تبع آنکه بچه‌های امروزی دنیا و فضای خاصی را تجربه می‌کنند، ساخت اثر خوب را سخت می‌کند و از آنجا که نکات آموزنده هم باید در اثر وجود داشته باشد، این مسیر پرچالش است.

باز خورد و واکنش مخاطبان نارگیل ۲ را تا به این لحظه چطور ارزیابی کرده‌اید؟

رضایت ما تا همین اندازه بوده که نارگیل همچنان در سینما سانس دارد. اما نسبت به سیاستگذاری اکران سینمایی گلايه دارم، چرا که به فیلم نارگیل به اندازه‌ای که باید اهمیت ندادند و سانس‌های بعدظهری که اصطلاحاً ما به آن سانس مرده می‌گوییم را به فیلم اختصاص داده‌اند. ولی با وجود اینکه فیلم تا بحال سانس شب نداشته است، اما فروش قابل قبولی را در حوزه کودک ثبت کرده است.

به نظر شما آثار تولیدی ایرانی در حوزه کودک و نوجوان، نسبت به جهان در چه سطحی است؟ آیا می‌توان امیدوار بود که فیلم‌های تولیدی در این رده سنی مخاطبانی از سراسر جهان داشته باشند؟

در انیمیشن ما این اتفاق افتاده است. ما در ساخت و اکران خارجی انیمیشن در سطح جهان در همین چند سال اخیر پیشرفت خوبی داشتیم. اما فیلمسازی در سبک رئال و عروسکی به جهت تفاوتی که در فرهنگ‌ها وجود دارد و نیاز فیلم به آموزنده بودن، کار را سخت می‌کند. چرا که مائثری می‌سازیم برای کودک ایرانی و تفاوت‌های فرهنگی عبور از مرزهای سبک زندگی را سخت می‌نماید. تمام این مسائل طبیعتاً روی ساختار فیلم تأثیر می‌گذراند، خصوصاً در حوزه کم‌دی که ارتباط تنگاتنگی با آداب و سنت‌های یک جامعه دارد. ممکن است مسئله‌ای که یک کودک و یا نوجوان ایرانی را می‌خنداند، برای یک کودک خارجی خنده‌آور نباشد. به همین جهت انیمیشن در ایجاد زبان مشترک جهانی موفق‌تر است.

سید داوود اطیابی:

فیلم‌های ما گرایش خاصی به هجوگرایی دارد

از چالش‌های ساخت مجموعه‌ای اثر نارگیل بگویید؟

فیلم سینمایی نارگیل در اصل قبل از سریال نارگیل ساخته شد. اما چون در دوران کرونا شرایط اکران نداشتیم، سریال را ساختیم و بعد از آن هر دو مجموعه را اکران کردیم. در واقع الگوی سریال از سینمایی آن گرفته شده است. البته فیلم نارگیل ۲ هم قرار بود سال گذشته اکران شود که به دلیل التهابات کشور در سال گذشته، ما صلاح دانستیم اکران اثر را به تعویق بیندازیم.

قبل از کارگردانی فیلم نارگیل ۲، فیلم مبارزان کوچک را در پرونده کاری خود دارید، تجربه کار گذشته، تا چه اندازه می‌تواند در ساخت اثر جدید تأثیر داشته باشد؟

قطعاً هر کاری که انجام می‌شود، تجربه‌ای را در خود دارد که در اثر بعدی نمود پیدا می‌کند. فیلم مبارزان کوچک تجربه موفق و خوبی بود که بارها از تلویزیون پخش شد. شاید به لحاظ درونی من با یک اثر که قبلاً کار کردم ارتباط بهتری گرفته باشم، اما به این معنی نیست که مسیر پیشروی متوقف شده است، چرا که برای خود بنده کارگردانی هر فیلم تجربه‌ی را در پی داشته که حتماً از آن در کار بعدی استفاده کرده‌ام. تجربه محدود و وسیعی دارد که از همان مرحله ابتدایی تا انتهای ساخت اثر در جزء به جزء کار وجود دارد. مثلاً در کارگردانی فیلم نارگیل، من روی مخاطب شناسی شناخت بهتری پیدا کرده بودم که از آن در این کار بهره بردم.

شکل‌گیری روند موسیقی فیلم نارگیل چگونه بود؟

عموماً تمامی عناصری که در فیلم هست، همیشه از قبل درباره آنها در گروه تولید شور و مشورتی انجام شده است. اما جالب است که موسیقی فیلم نارگیل را قبل از ساخت فیلم به صورت دمو تهیه کرده بودم، این مسئله بسیار به پتانسیل و انسجام اثر کمک کرد. یعنی من موسیقی را همان موقع به صورت همزمان در زمان فیلمبرداری پخش می‌کردم، به همین خاطر تأثیر موسیقی و نوا به ریتم اثر، روند بازی بازیگران و حتی روی دکوپاژ به خوبی حس می‌شد. بعد از اتمام تولید، موسیقی اصلی با جزئیات بیشتر و مختصر تغییراتی روی کار صداگذاری شد.

ساخت کار سینمایی برای گروه کودک و نوجوان شما را با چه چالش‌هایی مواجه می‌کند؟ خصوصاً اینکه شما در اثر نارگیل از دنیای فانتزی، مجیک و جادو هم استفاده کرده‌اید؟

در ابتدا بگویم که علاقه شخصی خود بنده به سبک کلاسیک و رئال است. به همین خاطر تلاش‌م بر این است که خیلی به فضاسازی‌های سورئال نزدیک نشوم، اما بهر حال برای ایجاد جذابیت اثر برای دنیای کودکان و نوجوانان که دنیای تخیل است، از این سبک هم استفاده می‌کنیم. بنابراین به کارگیری عناصر فانتزی در اثر سلیقه شخصی من نیست و بیشتر به تناسب جذابیت برای مخاطب به کار گرفته شده است. اما نمی‌توان کتمان کرد که عنصر جادو، ماوراء و سر ناشناخته‌ها در جذب مخاطب، خصوصاً کودک و نوجوان تأثیر دارد، البته در بزرگسالی این رویه تغییر می‌کند و علاقه مخاطب به آثار منطقی و جدی بیشتر می‌شود.

کست‌های که برای بازیگری در کار کودک انتخاب می‌کنید با چه معیارهایی است و اینکه پس از انتخاب استقبال بازیگران از نقش آفرینی در این گونه فیلم‌ها چگونه است؟

برای بستن کست بازیگری همواره یک درجه بندی را از پیش برای خود دارم. این درجه بندی شامل بازیگران سوپر استار، استار و حرفه‌ای می‌شود. در مورد اول یعنی سوپر استار که به طور کل ما در ایران نداریم، سوپر استار به بازیگرانی می‌گویند که به جز محدوده جغرافیایی خود در تمام جهان شناخته شده باشند. در مورد دوم یعنی بازیگران استار و ستاره، به بازیگرانی می‌گویند که تنها در منطقه و محدوده جغرافیایی خودشان ستاره‌اند، مانند رضا عطاران، گلزار و ... مورد سوم هم شامل بازیگران حرفه‌ای می‌شود که تخصص بازیگری دارند. در مورد بازی در فیلم سینمایی کودک نوجوان باید بگویم خیر، بازیگران استار هیچ رغبتی برای حضور در این حوزه را ندارند و ما هم به سراغشان نمی‌رویم، اما بازیگران حرفه‌ای خوب، برای تجربه‌اندوژی و بازی در قالب‌های مختلف، وقتی دعوت به پروژه می‌شوند، استقبال و به این سینما ورود می‌کنند. در مجموع در این درجه بندی بازیگر سوپر استار که نداریم، بازیگر استاری که ممکن است مخاطب به خاطر آن بلیت تهیه کند و به سینما بیاید، رغبتی به بازیگری در این فیلم‌ها ندارند و

تنها بازیگران حرفه‌ای هستند که در این فیلم‌ها بازی می‌کنند.

از زمانبندی اکران سینمایی نارگیل راضی هستید؟

گردشی بودن ماه‌های قمری روی ماه‌های شمسی تأثیر خوبی ندارد، تطابق بعضی ایام با ماه‌های مثل مهر و ... که کار کرد خاصی دارند، امور کشور، خصوصاً در حوزه فرهنگ را با چالش همراه کرده است. خصوصاً در حوزه اکران‌های سینمایی. با این حال منتظر نتایج اکران مهرماه به سبب بازگشایی مدارس هستیم، هر چند معتقدم اکران فیلم در تابستان به جهت تعطیلی مدارس می‌توانست بهتر باشد، که با محرم مصادف شد. همچنین اکران نوروزی هم برای این سبک فیلم‌ها قابل توجه است.

ارزیابی تان از سینمای امروز و استقبال مخاطب چیست؟

فیلم‌های ما گرایش خاصی به هجوگرایی دارد، که برای خود بنده هم باعث تاسف است. اینکه مردم برای دیدن یک بازیکن فوتبال خارجی (رونالدو) هجوم می‌برند، مسئله‌ای است که جای آسیب‌شناسی از فرهنگ را دارد. نه اینکه بازیکن فوتبال خوب نیست و یا ... اما هجوم بردن به سمت و سوهایی که بیشتر نماد موج گرایی دارد آسیب است. همچنین استقبال مخاطب از یک فیلم تنها به خاطر رقصیدن یک بازیگر، منطقی نیست. به همین خاطر احساس می‌کنم در این میان لازم است وزارت ارشاد ورود کند و بارفع معضل، فرهنگ و تمدن ایرانی را در مسیر صحیح تری قرار دهد. در مجموع معتقدم ملاک اثر خوب تنها فروش نیست و اگر مسئولین برای حل این معضل ورود نکنند، بنده هم به عنوان یک کارگردان اجبار دارم به هر طریق اثری را روانه پرده اکران کنم که مخاطب پسند باشد. خوشبختانه در فیلم نارگیل موقعیت‌های رقص و آوازی و شاد هست اما به ورطه هجوگرایی نمی‌افتد.

چه افق‌هایی برای آینده حرفه‌ای خود متصور هستید؟

من در سینمای کودک، با توجه به پنج فیلمی که ساخته‌ام، تجربه‌های خوبی کسب کرده‌ام. اما عدم استقبال و ... گاهی دل‌سردم می‌کند. کانون خانواده در ایران دچار تغییرات فاحشی شده که حتماً تأثیرگذار روی سینمای هم هست، دنبال مقصر نیستیم، اما ریشه همه اینها مشخصاً به سیاست‌های اجتماعی، سیستم‌های اقتصادی و ... برمی‌گردد. کاش